

feedback

Nieuwsbrief van het Productschap Diervoeder - oktober 2002

Hardere aanpak overtreders

Verdere aanscherping systeem kwaliteitsborging

Een verdere aanscherping van het kwaliteitsborgingssysteem en strenge straffen voor overtreders. Dat is het uitgangspunt van de discussienota die het Productschap Diervoeder (PDV) heeft opgesteld naar aanleiding van de MPA-affaire. De voorgestelde preventieve en repressieve maatregelen zijn voor advies voorgelegd aan de sectorcommissies van het PDV. Het bestuur van het schap neemt naar verwachting in november concrete besluiten over de voorgestelde maatregelen.

Het PDV wil onder meer het toezicht verder verscherpen op de monitoring van diervoedermiddelen door de bedrijven. De monitoring moet zich in elke sector bovendien uitstrekken 'tot in de trog'. "Teneinde fraude dan wel grove nalatigheid tijdig te ontdekken, is het wenselijk ook naar onbekende ongewenste of verboden stoffen te kijken," aldus de notitie. De GMP-regeling is nu gericht op de voedselveiligheid. Het schap stelt voor de GMP-regeling uit te breiden tot alle stoffen die verboden zijn, ongeacht of ze schadelijk zijn voor mens of dier

(voedselveiligheid). Ook wil het PDV voor elk GMP-bedrijf een productaansprakelijkheidsverzekering verplicht stellen. In discussie is nog of deze maatregelen nog moeten worden aangevuld met de oprichting van een sectoraal schadefonds. Voorgesteld wordt verder dat een bedrijf alleen nog producten mag verkopen, verwerken en produceren, die in de scope van het GMP-certificaat vermeldt staan. Dat betekent dat altijd door een onafhankelijke instantie is

vervolg op pagina 2

...verdere intensivering van de monitoring...

Internationale implementatie GMP+ succesvol

De inspanningen van de Nederlandse diervoederbranche om de buitenlandse toeleveranciers te laten overschakelen op het GMP+-systeem beginnen steeds meer vruchten af te werpen.

Sinds twee jaar geleden de campagne is gestart, zijn wereldwijd al meer dan 1500 bedrijven overgeschakeld op deze kwaliteitscontrole standaard (de zogeheten Quality Control Standard, een op HACCP gebaseerde standaard). De bedrijven zijn gevestigd in de EU, Oost-Europa (onder andere Polen, Hongarije,

Estland en Letland), Canada, de VS, Latijns-Amerika (onder andere Argentinië, Brazilië, Uruguay en Bolivia) en Azië (Thailand, Maleisië, de Filipijnen, Singapore en Indonesië). Een volledig overzicht van de aangesloten toeleverende bedrijven staat op www.pdv.nl. "Het gaat de goede kant op. Het keten-kwaliteitsnetwerk sluit zich ook internationaal steeds meer. Daarmee wordt ook de kans op ongewenste contaminanten beperkt en kunnen de producten die niet aan de gewenste kwaliteit voldoen in een vroegtijdig stadium worden onderschept" aldus Liebe Vellenga, Hoofd Kwaliteit zaken van het PDV.

Feed for Food

De diervoedersector staat aan de basis van de voedselketen voor de consument. Onder het motto 'Feed for Food' werkt het Productschap Diervoeder daarom permanent aan het optimaliseren van het kwaliteitsbeleid van de diervoedersector, de samenwerking in de keten en de communicatie met de omgeving.

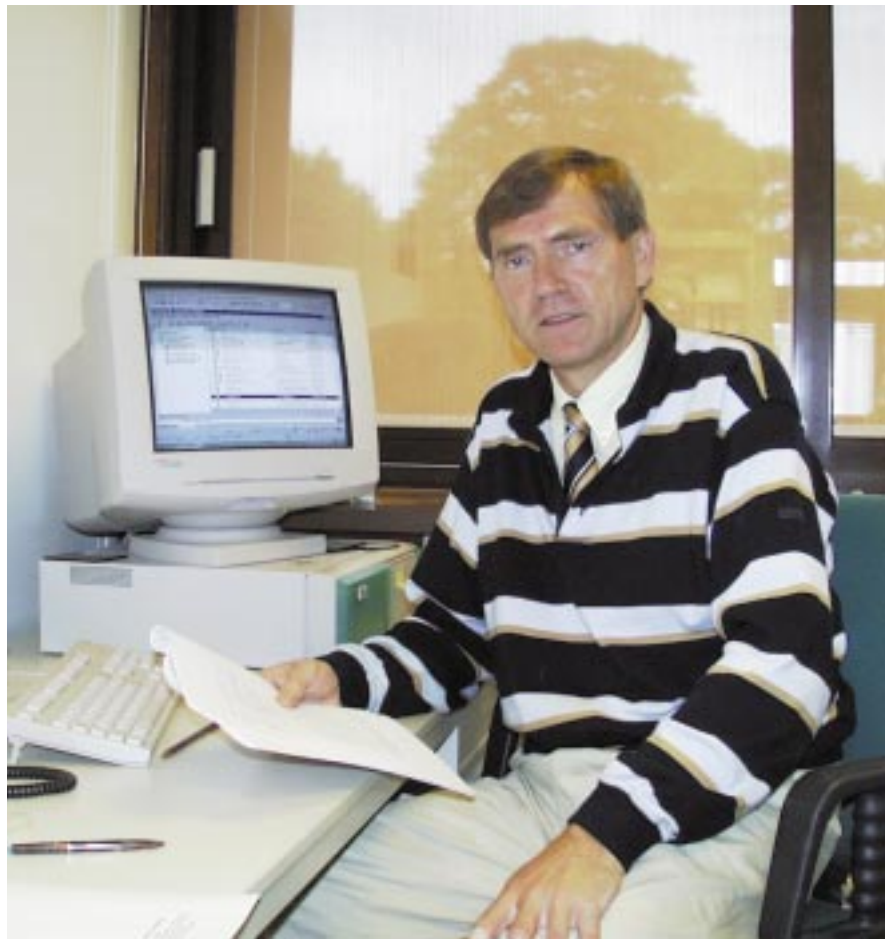
Terughaalacties zijn een integraal onderdeel van voedselveiligheidssysteem

Terughaalacties van levensmiddelen en diervoeders worden in toenemende mate geassocieerd met het falen van ons voedselveiligheidssysteem. Het uit de markt halen van pluimveevlees dat besmet was met dioxine, de aanwezigheid van nitrofen in Duits graan en de recente besmetting van voer met hormonen zijn daar voorbeelden van. Maar terughaalacties vormen het sluitstuk op een voedselveiligheidssysteem. Ze vallen onder de term 'corrective actions' van het wereldwijde systeem van aanpak om voedselgerelateerde gezondheidsklachten te voorkomen.

Om voldoende veilige levensmiddelen en diervoeders te produceren zijn in de loop der jaren diverse systemen ontwikkeld. Een van de meest effectieve systemen, het zogenaamde 'Hazard Analysis Critical Control Point'-systeem, is in bijna alle landen van de wereld in gebruik. Het GMP+-systeem is van dit HACCP-concept afgeleid. Beide systemen houden in dat vooraf gevaren, die de gezondheid van mens en dier kunnen schaden, in kaart worden gebracht. Voor ieder gevaar dienen effectieve maatregelen te worden vastgesteld, die bij toepassing leiden tot een acceptabel veilig product. Het systeem heeft zijn waarde meer dan bewezen. Een enkele keer worden ondanks alle inspanningen toch afwijkingen geconstateerd (zie kader). In dergelijke gevallen moeten corrigerende maatregelen worden genomen.

Corrigerende acties

Wanneer er aanwijzingen zijn dat een product toch afwijkt van de gestelde eisen dan zijn corrigerende maat-

S. Notermans: HACCP is een van de meest effectieve systemen

regelen noodzakelijk. In het GMP+-en het HACCP-concept wordt daar ook rekening mee gehouden. Wordt een probleem nog vóór de distributie van producten onderkend dan dient de partij te worden geblokkeerd en moeten corrigerende maatregelen worden genomen. Mocht daarentegen het product al gedistribueerd zijn dan moet het product uit de markt worden gehaald en is er sprake van een terughaalactie.

Vaak gaat het bij zo'n actie om een foutieve etikettering van producten. Bij een analyse van zo'n tweeduizend

GMP+ in de di

De leden van Nevedi hebben in het verleden unaniem gekozen voor deelname aan de GMP-code diervoeders. Dit niet alleen om het beschadigde vertrouwen in de diervoedersector als gevolg van zaken als de BSE-crisis en de dioxineaffaire te herstellen, maar ook als een eerste aanzet om incidenten rondom diervoeder te voorkomen. Begin 1999 is de code uitgebreid met HACCP om nog meer transparantie en zekerheden in te bouwen voor de voedselveiligheid. Het GMP+-systeem gaat er vanuit dat men zich aan afgesproken regels houdt. Controle vindt door de KDD plaats via externe audits. In 2001 is het systeem uitgebreid naar de producenten en leveranciers van de grondstoffen, daarmee de gehele diervoederketen borgend. Hoe kon het dan bij de recente MPA-affaire toch nog fout gaan?

Hardere aanpak overtreders

beoordeeld of de risicobeoordeling voor zulke producten adequaat is uitgevoerd.

Strengere straffen

Bedrijven die in de fout gaan door (grote) nalatigheid of frauduleus handelen, zullen op grond van wanprestatie en onrechtmatige daad civielrechtelijk aansprakelijk worden gesteld. Van een dergelijk bedrijf wordt nu de GMP-erkenning voor één jaar ingetrokken. Het PDV stelt voor deze termijn

uit te breiden naar twee jaar. Een dergelijke uitsluiting van het GMP-systeem heeft ernstige gevolgen voor het voortbestaan van de onderneming. De GMP-uitsluiting wordt bovendien persoonsgebonden. De verantwoordelijke voor een calamiteit mag daardoor ook niet meer aan de slag in een ander GMP-bedrijf. Een bedrijf dat in de fout is gegaan, krijgt bovendien te maken met een verzaamd controleregime. De kosten hiervan zijn voor het betreffende bedrijf.

Waarom er iets mis kan gaan

Veiligheidssystemen, zoals GMP+ en HACCP, kunnen niet elk probleem voorkomen. Oorzaken waardoor diervoeders en levensmiddelen soms toch niet aan de gestelde normen, ondanks GMP+ en HACCP:

1. Menselijk falen. Ofschoon HACCP en GMP+ erop gericht zijn om menselijk falen te voorkomen, kan door onoplettendheid wel eens iets misgaan. Het is niet denkbeeldig dat bij drukte en/of het tijdelijk inzetten van onvoldoend opgeleid personeel iets fout gaat. Het bedrijf zelf dient hierop toe te zien.
2. Onbekende gevaren. GMP+ en HACCP zijn grotendeels gebaseerd op kennis uit het verleden. Het zou dus ook mis kunnen gaan wanneer zich nieuwe, nog onbekende gevaren voordoen. Een voorbeeld uit het recente verleden is de besmetting van ei met de Salmonella Enteritidis-bacterie. Dit micro-organisme was vóór 1980 onbekend als probleemveroorzaker in eieren. Een ander voorbeeld is het onlangs ontdekt chemisch gevaar acrylamide. Dit giftige product ontstaat in bepaalde levensmiddelen wanneer deze bij een te hoge temperatuur worden verhit.
3. Zeldzame gevaren. Er zijn grote aantallen micro-organismen en nog meer soorten ongewenste stoffen die de gezondheid van mens en dier kunnen schaden. Wanneer de verwachting is dat bepaalde gevaren zich slechts zelden voordoen, worden meestal maatregelen van algemene aard genomen om te voorkomen dat deze in levensmiddelen terechtkomen. Zo worden in het geval van dioxine door de overheid algemene maatregelen genomen die de kans op het voorkomen van dioxinen in het milieu beperkt. Een van deze maatregelen is bijvoorbeeld het uitsluiten van een besmet gebied voor de verbouw van grondstoffen die voor de productie van diervoeders en levensmiddelen bestemd zijn.
4. Malversaties. Malversaties zijn met opzet doorgevoerde handelingen die door de wet verboden zijn. Voorbeelden zijn: het toevoegen van het giftige ethyleenglycol aan wijn (Oostenrijk) en de met dioxine verontreinigd diervoer (België). Tot de malversaties kunnen ook 'terroristische' acties worden gerekend waarbij met opzet levensmiddelen worden vergiftigd.

terughaalacties die in de afgelopen twee jaren zijn gehouden in de Verenigde Staten, Canada, Engeland en Nederland, bleek dat zelfs in de meerderheid van de gevallen de oorzaak. Het ging hierbij vooral om het niet aangeven van de aanwezigheid van stoffen die allergieën kunnen veroorzaken. Soms waren ook fouten in de verwerking reden om een terughaalactie uit te voeren. Slechts in een enkel geval was de oorzaak een zeldzaam gevaar (besmetting van pluimveevlees met dioxine). Tweemaal was de oorzaak opzettelijke besmetting. Slechts in een

zeer gering aantal gevallen werden terughaalacties ingezet nadat mensen ziek waren geworden en werd via een onderzoek het meest vermoedelijk product uit de markt gehaald.

Dubbelsysteem

Bij de toepassing van GMP+ en HACCP wordt er rekening mee gehouden dat er wel eens iets mis kan gaan en worden corrigerende maatregelen genomen om in voorkomende gevallen mogelijke gezondheidsschade te beperken. Door een dubbelsysteem te gebruiken, HACCP/GMP+ aangevuld met corrigerende acties, worden voedselgerelateer-

de gezondheidsproblemen tot een minimum beperkt. Dit dubbelsysteem is in de uitvoering ook kosteneffectief. De uitvoering van het systeem vraagt echter wel de nodige aandacht. Om bijvoorbeeld een terughaalactie effectief uit te kunnen voeren is het noodzaak dat via een systeem van tracering de betreffende producten opgespoord kunnen worden. Traceerbaarheid van producten is dan ook een integraal onderdeel van ons voedselveiligheids-systeem.

Dr.ir. S. Notermans
TNO Voeding

ervoederketen onmisbaar

Bij de MPA-affaire waren GMP-bedrijven betrokken - overigens geen leden van Nevedi - die zich niet aan de regels hielden en producten betrokken van niet-gecertificeerde bedrijven.

Daarmee werden zij de bron van ellende die over de hele dierlijke sector is uitgestort.

Gelukkig betrof het een stof die in de aangetroffen concentraties in het eindproduct geen direct gevaar oplevert voor de volksgezondheid. MPA is echter wel een stof, die door de Europese Unie is verboden in de dierlijke productieketen. Daardoor ontstond in de verdere aanpak van de crisis onduidelijkheid en onzekerheid over de te nemen maatregelen. Verkeerde inschattingen en beleidsfouten bij de verantwoordelijke instanties hebben vervolgens de crisis verergerd.

Is het GMP+-systeem door dit alles waardeloos? Zeker niet! De kans op fouten is door GMP sterk verminderd. Dankzij de controlesystematiek worden onbekende ongewenste situaties veel sneller opgespoord. Bij een calamiteit kan veel sneller de besmettingsbron achterhaald worden en het besmette voerspoor getraceerd, zodat de risico's voor de consument in ieder geval zo klein mogelijk blijven.

De conclusie die de diervoedersector trekt uit deze affaire is duidelijk. Nog intensievere samenwerking met de andere partners in de dierlijke productieketen. Nog scherpere controles en monitoring op de risicovolle punten. Nog zwaardere sancties voor diegenen die zich niet aan de regels houden. Veel meer: vaste productstromen en vaste leveranciers. Nog meer inzicht in de herkomst van grondstoffen.

Ik hoop dat de andere partners in de productieketen dan weer zo veel vertrouwen in het GMP-diervoeders krijgen, dat ook zij alleen productstromen accepteren die afkomstig zijn van met GMP+-voer gevoerde dieren.

prof.dr.ir. M. (Martin) J.M. Tielen
voorzitter Nevedi (Nederlandse Vereniging Diervoederindustrie)

PDV krijgt nieuwe rol bij diervoedercontrole

De opzet van de diervoedercontrole en de GMP-certificatie gaat ingrijpend veranderen. Dat heeft het PDV-bestuur in juni besloten. In de toekomst vindt de uitvoering van de certificatie (auditing, certificering, sanctionering) en de monitoring in het kader van PDV-regelingen plaats door verschillende, daarvoor erkende certificatie- en inspectie-instellingen. Het Productschap Diervoeder (PDV) blijft verantwoordelijk voor het beheer van de kwaliteitsregelingen, zoals GMP, en het vaststellen van het controlebeleid. Het productschap blijft daardoor - net als nu - verantwoordelijk voor onder meer het opstellen van de voorwaarden voor certificatie-instellingen, het controleschema en de beoordelingscriteria.

Door deze beleidswijziging kunnen diervoederbedrijven in de toekomst verschillende geaccrediteerde instellingen inschakelen voor de GMP+-certificatie mits die door het PDV zijn geaccepteerd. Ook wordt het zo gemakkelijker de GMP+-certificering te combineren met certificering van andere kwaliteitssystemen, zoals ISO en BRC. De door het productschap erkende instellingen komen onder het toezicht van een nog op te richten Coördinerend Bureau Diervoedercontrole.

De gewijzigde controle- en certificatie-opzet is naar verwachting uiterlijk begin 2003 rond.

Meer informatie: www.pdv.nl

De uitvoeringsmogelijkheden van de certificatie en de monitoring worden verruimd

Veehouders kijken op www.pdv.nl

Is mijn voerleverancier (nog) wel GMP-erkend? Om daar zeker van te zijn is het noodzakelijk op gezette tijden de site van het Productschap Diervoeder (www.pdv.nl) te raadplegen. Op de site staan alle bedrijven met een GMP-erkenning. Het PDV maakt ook per elektronische nieuwsbrief bekend wanneer een GMP-erkenning wordt ingetrokken, opgeschort of niet wordt verlengd. U kunt zich op deze elektronische nieuwsbrief via de website abonneren. GMP-erkende bedrijven zijn herkenbaar aan het GMP-logo. De meeste voerleveranciers voeren dat logo op hun facturen en brieven.

C O L O F O N

Feedback is een uitgave van het Productschap Diervoeder voor de diervoedersector en zijn omgeving. Oplage: ca. 55.000 exemplaren.

Samenstelling en productie:

PRL&T, Zoetermeer
Productschap Diervoeder

Vormgeving:

Vincent Schepman

Beeld:

Hans Dijkstra, TNO

Drukwerk:

Joh. Enschedé Amsterdam

Productschap Diervoeder

Postbus 29739
2502 LS Den Haag
T +31(0)70 370 85 03
F +31(0)70 370 82 90
E pdv@hpa.agro.nl
www.pdv.nl